

Pavlova hiša v Potrni/Laafeldu

Preseganje tém bližnje in mlajše zgodovine

Od odprtja naprej se je Pavlova hiša s številnimi prireditvami, razstavami in simpoziji iz lastne produkcije razvila v mednarodni center srečanj

Četrtkovega dogodka v Prešernovi dvorani SAZU bi bil pesnik prav gotovo vesel, saj je potekal povsem v duhu njegovih verzov »Ne vrag, le sosed bo mejak«. Svoje delo je namreč predstavljala Pavlova hiša iz Potrne/Laafeld v bližini avstrijske Radgone in pri tem jo je z ubranim petjem slovenskih in nemških pesmi spremljal mešani pevski zbor, ki od leta 2004 pod vodstvom zborovodje Bruna Petrischka povezuje pevce z obeh strani meje.

Kulturno društvo člen 7 za avstrijsko Štajersko, ki od leta 1988 opozarja na pozabljeno slovensko manjšino na avstrijskem Štajerskem in je želelo postaviti kulturni dom in prostor, namenjen interkulturnim srečanjem med Avstrijo in Slovenijo, oziroma hišo kulture za na Štajerskem živečo več- in enojezično prebivalstvo, bi bolj ustrezno domovanje od hiše, v kateri je na začetku 20. stoletja živela družina leta 1886 v Cankovi rojenega dvojezičnega pesnika, jezikoslovca, literarnega zgodovinarja in etnologa Avgusta Pavla, težko našlo. Po prvih

negotivih začetkih tega doma »dialoga med eno- in večjezičnimi prebivalci Radgonskega kota«, ki so potekali prav v času, ko je južnoštajerski nestrpnež Franz Fuchs razpošiljal svoje pisemske bombe, so v leta 1837 zgrajeni kmečki hiši našli domovanje in prostor za svoje delovanje in predstavljanje tako nemško kot slovensko, romsko ali kako drugače govoreči, ki jim jezik in kultura, predvsem pa strpno sobivanje z drugimi in drugačnimi, pomenijo nekaj več. Delo Pavlove hiše in Kulturnega društva člen 7 za avstrijsko Štajersko, pri katerem

je temeljnega pomena, da so bili štajerski Slovenci sploh priznani za del etnične skupine in leta 2003 prvič sprejeti v svet za slovensko narodno skupnost, je predstavila Suzanne Weitlaner, že od začetka gonilna moč omenjene hiše.

Med pomembnejšimi dogodki je vsekakor postavitve stalne razstave o zgodovini štajerskih Slovencev od naselitve do danes, ki sta jo na pobudo društva Alpen Adria Alternativ postavila Christian Promitzer in Christian Stenner. V pred kratkim izdani brošuri je mogoče prebrati zanimive podatke o jezikovni pripadnosti: v Potrni se je ob ljudskem štetju leta 1880 za slovenski pogovorni jezik izreklo 84,40 odstotka prebivalcev, deset let pozneje celo dva odstotka več, leta 1910 pa le še 9,09 odstotka; nasprotno se je v kraju Glanz pri Lučanah število slovensko govorečih celo povečalo z 12,31 odstotka leta 1880 na 85,84 leta 1910. Ob vstopu Slovenije v Evropsko skupnost 1. maja 2004 so razstavo razširili s prikazom življenja drugih narodnostnih skupnosti v Radgonskem kotu, še posebej Romov, nemško govorečih prebivalcev Apaške doline, Kočevarjev in Judov (dvodelno fotografsko razstavo o judovski kulturi v Sloveniji sodelavec Pavlove hiše, fotografa Branka Lenarta in avtorice besedila Elisabeth Arlt, bodo odprli 27. januarja v mariborski Sinagogi in 1. februarja v Muzeju novejšje zgodovine v Ljubljani). Stalno razstavo so obogatili z okrog tridesetimi intervjuji, ki jih lahko obiskovalci s klikom na zemljevid izberejo sami, in s filmi.

Kulturno društvo člen 7 izdaja tudi knjige: v znanstveni zbirki jih je doslej izdalo trinajst, v literarni pa osem, k tiskom je treba dodati še zbornik *Signal*, ki se je iz zbirke formata A4 razširil na okrog tristo strani tekstov (vsi v slovensčini in nemščini) o politiki, šolstvu, kulturi in podobno. Pavlova hiša se vse bolj uveljavlja tudi kot razstavišče moderne umetnosti.

MILAN VOGEL

SUZANNE WEITLANER FOTO: ALEŠ ČERNIVEC